

що впливає на якість та швидкість роботи як бухгалтерії, так і підприємства в цілому. Тому необхідно на це звертати увагу та застосовувати можливі заходи для покращення ситуації.

Список літератури: 1. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків № від 11.08.94. 2. *Шилова Т.С., Князюк І.О., Козир А.І.* Проблеми організації та методики проведення інвентаризації на підприємстві [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org>

УДК 330

Д.І. ФРОЛОВА, магістр, НТУ «ХПІ»

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ ОБЛІКОВОГО ПЕРСОНАЛУ

Одним з елементів організації бухгалтерського обліку, який потребує особливої уваги та додаткового науково-практичного дослідження, є організація праці облікового персоналу.

У сучасних умовах господарювання необхідність створення бухгалтерської служби як відокремленого підрозділу підприємства зумовлена двома причинами:

- без ведення бухгалтерського обліку з дня реєстрації до дня ліквідації підприємство не має права на існування;

- бухгалтерська служба є тим підрозділом, який повинен слідкувати за дотриманням діючого законодавства, оскільки лише законні господарські операції підлягають відображенню у бухгалтерському обліку [1].

Бухгалтерська служба на чолі з головним бухгалтером є одним з провідних підрозділів управлінської структури підприємства, яка забезпечує формування повної і достовірної інформації про результати діяльності та майновий стан підприємства, необхідної для прийняття ефективних рішень [2, с.81].

Працівники бухгалтерської служби здійснюють контроль за діяльністю матеріально-відповідальних осіб, перевіряють їх звітність, беруть участь в інвентаризації цінностей, відповідають за збереження бухгалтерської документації на всіх етапах документообігу, за своєчасність представлення

бухгалтерської звітності відповідним користувачам [3, с.112].

Штатна чисельність бухгалтерської служби затверджується відповідно до статуту власником підприємства або уповноваженим органом управління. На сьогоднішній день єдиним документом, що регламентує нормування праці облікового персоналу, є «Міжгалузеві нормативи чисельності працівників бухгалтерського обліку», затверджені наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 26.09.03р. №269 [4]. Однак, методика розрахунку чисельності бухгалтерів, викладена в нормативах, має недоліки і потребує доопрацювання, оскільки:

1) нормативна чисельність працівників розраховується виключно для бухгалтерського обліку, а час, що витрачається на податковий облік бухгалтерією, - не враховано;

2) нормативи не враховують час, що витрачається бухгалтером на ознайомлення зі змінами в нормативно-правовому законодавстві;

3) норми часу розраховані на високий кваліфікаційний рівень підготовки фахівця, хоча будь-які норми повинні розраховуватися, спираючись на усереднені показники;

4) нормативи не відповідають сучасному обсягу та формам роботи бухгалтерського апарату.

Важливим питанням організації роботи бухгалтерської служби є правильне розміщення персоналу на окремих ділянках облікового процесу та найбільш ефективне використання технічних засобів, яке забезпечує економне і якісне ведення бухгалтерського обліку і здійснення ефективного контролю.

Централізована структура означає, що обліковий персонал централізованої бухгалтерської служби здійснює ведення всього аналітичного і синтетичного обліку на основі первинних і зведених документів, що надходять з окремих підрозділів підприємств.

Децентралізована структура передбачає, що бухгалтерська служба зосереджена в окремих підрозділах підприємства, де ведеться синтетичний і

аналітичний облік, складається звітність цехів, філій, інших структурних підрозділів. Головна бухгалтерія здійснює звітність підрозділів підприємства, складає зведену звітність, здійснює контроль за веденням обліку в окремих підрозділах підприємства.

Вибір форми організації роботи бухгалтерської служби визначає її чисельність працівників і витрати на їх утримання. Збільшення чисельності бухгалтерів призводить до зростання витрат на оплату праці, утримання приміщень і т.д. [3, с.115].

Розподіл праці між працівниками бухгалтерської служби може бути:

- функціональний – за технічною однорідністю виконаних робіт;
- операційний – за ділянками облікової роботи;
- змішаний – поєднання функціонального та оперативного видів .

Отже, правильно організована праця облікового персоналу та налагоджений обліковий процес забезпечують ефективну організацію бухгалтерського обліку на підприємстві.

Список літератури: 1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 року № 996-XIV, із змінами та доповненнями. 2. *Чижевська Л.В.* Бухгалтерський облік як професійна діяльність: теорія, організація, прогноз розвитку: Монографія. - Житомир: ЖДТУ, 2007. – 528 с. 3. *Сопко В., Завгородній В.* Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник. – К.: КНЕУ, 2000. – 260 с. 4. Міжгалузеві нормативи чисельності працівників бухгалтерського обліку, затверджені наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 26.09.2003 року № 269.

УДК 657.471:614.2

О.В. ХИЖНЯК, магістр НТУ «ХПІ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Бухгалтерський облік в бюджетних установах є системою контролю за наявністю та рухом бюджетних і позабюджетних коштів, будується на загальноприйнятих у міжнародній практиці принципах, виконує управлінську, контрольну й інформаційну функції, має певні особливості. Одним із найбільш специфічних об'єктів в обліку установ є видатки. В загальній системі

бухгалтерського обліку бюджетних установ саме облік видатків є найскладнішим і найвідповідальнішим, потребує найдокладнішої розробки й опрацювання, що робить вибрану тему актуальною.

Сучасні наукові дослідження головним чином націлені на питання організації обліку, проведення контролю та аналізу діяльності бюджетних установ. Так, проблеми обліку, контролю та аналізу функціонування установ знайшли відображення в наукових працях багатьох українських вчених: П.Й. Атамаса, Р.Т. Джоги, Ф.Ф. Бутинця, С.В. Левицької, С.В. Свірко та ін.

Організація обліку видатків бюджетних установ охоплює такі напрямки:

- визначення нормативної бази;
- класифікація видатків;
- розробка робочої номенклатури видатків;
- організація планування видатків;
- організація облікових номенклатур;
- організація носіїв облікової інформації.

Правильність обліку доходів і витрат бюджету забезпечується єдністю системи бюджетного обліку, в основу якої покладено бюджетну класифікацію. Вимогу використання єдиної класифікації доходів і видатків закладено у Бюджетному кодексі [1]. Бюджетна класифікація передбачає окремо класифікацію доходів і витрат. Вона має такі складові частини:

- класифікація доходів бюджету;
- класифікація видатків (у тому числі кредитування за вирахуванням погашення) бюджету;
- класифікація фінансування бюджету;
- класифікація боргу [2].

Витрати бюджету класифікуються:

- за функціональною ознакою (за головними розділами і підрозділами бюджету);
- за відомчою структурою (освіта, наука, культура, мистецтво,

охорона здоров'я і т. ін.);

- за економічними ознаками (група, підгрупа, стаття, підстаття);
- за бюджетними програмами.

Коди економічної класифікації видатків бюджету застосовуються при складанні видаткової частини кошторисів розпорядників бюджетних коштів, розписів бюджетів, планів асигнувань відповідно до видів видатків, к поточних, так і капітальних, а також нерозподілених видатків та кредитування з вирахуванням погашення платежів до бюджету.

В економічній класифікації видатків приведене чітке розмежування видатків по економічним ознакам з детальним розподілом коштів по їх предметним ознакам (заробітна плата, нарахування, всі види господарської діяльності, виплати населенню та ін.). На наш погляд, такий розподіл дає можливість виділити захищені статті бюджету і забезпечує єдиний підхід до планування і обліку видатків бюджетними установами. Для бухгалтера важливе значення має економічна класифікація видатків, за кодами якої організовується аналітичний облік фактичних видатків бюджетної установи.

Міжнародна практика обліку оперує терміном «витрати», розуміючи під ним — зменшення економічних вигод або потенціалу корисності протягом звітного періоду у вигляді вибуття чи споживання активів або у вигляді виникнення зобов'язань, що призводить до зменшення чистих активів/власного капіталу, за винятком зменшення пов'язаного з виплатами власникам [3].

При визнанні видатків в обліку своєю особливістю є їх поділ на касові та фактичні, це пов'язано з тим, що видатки на утримання установ не завжди відповідають видаткам самих установ.

Касовими видатками вважаються всі суми проведені органом Державного казначейства або установою банку з реєстраційного, спеціального реєстраційного та поточного рахунку як готівкою, так і шляхом безготівкової оплати рахунків. Основним завданням обліку касових видатків є контроль за цільовим витрачанням бюджетних коштів відповідно до кошторисних

призначень за кодами економічної класифікації видатків.

Фактичними видатками вважаються всі дійсні витрати по виконанню кошторису, що підтверджені первинними документами (наприклад, нарахована заробітна плата, списана вартість використаних матеріалів та ін.). Тобто, господарські операції відображаються в бухгалтерському обліку за принципом нарахування: видатки відображаються в тому періоді, коли вони виникають, незалежно від того, коли будуть сплачені кошти [4].

Ринкові умови господарювання вимагають використання нових принципів, форм і методів управління у бюджетній сфері, що у свою чергу підвищує вимоги до об'єктивності економічної інформації, головним джерелом якої є бухгалтерський облік. Основною проблемою реформування обліку в бюджетних установах є відсутність єдиних підходів до розробки дієвих механізмів удосконалення системи обліку з урахуванням вимог міжнародних стандартів, недостатність розробленості питання переходу на єдині методологічні засади, а також створення уніфікованого організаційного та інформаційного забезпечення обліку. Отже, реформування обліку повинно передбачити першочергові зміни методологічних підходів визначення і визнання доходів і витрат у відповідності до міжнародної практики обліку.

Список літератури: 1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua> 2. Атамас П.Й. Основи обліку в бюджетних організаціях. [Текст] навч. посібник / П. Й. Атамас. - К. : Центр навчальної літератури, 2003. - 284 с. 3. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку державного сектору [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua> 4. Михайлов М.Г., Телегунь М.І., Славкова О.П. Бухгалтерський облік у бюджетних установах. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.

УДК 330.341.1

І.А. ЮР'ЄВА, к.е.н., доцент, НТУ «ХПІ»
Ю. ШЕВЧЕНКО, магістр, НТУ «ХПІ»

РОЗВИТОК ТА ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Сучасна економічна ситуація в країні передбачає здійснення комплексу заходів, які сприяють підвищенню ефективності та удосконаленню діяльності

підприємств для підтримки конкурентоспроможності на ринку та підвищення їх прибутковості. Зокрема, одним із способів покращення становища підприємства та підтримки його в конкурентоспроможному стані є здійснення контролю.

В сучасних умовах проблема неефективної організації контролю існує не тільки на вітчизняних підприємствах, але і на підприємствах інших країн, що підкреслює актуальність даної теми дослідження.

Метою дослідження виступає розгляд існуючих в наш час проблем стосовно організації контрольного процесу на підприємствах.

Дослідженням проблем з організації контролю на підприємстві займалися такі науковці, як М.Г. Белов, М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, І.А. Белобжецький, М.Я. Штейнман, М. О. Вітвицька, Р. Е. Островерха, Г.М. Яровенко та інші.

Під контролем слід розуміти, систематичні перевірочні дії керівництва та апарату управління з метою впевненості дотримання норм (стандартів) при запланованих цілях, передбачення інформаційних зворотних зв'язків, порівняння реальної ефективності з прийнятими нормами (стандартами), визначення відхилень і вимірювання їх значення, а також прийняття всіх необхідних кроків для забезпечення того, щоб всі наявні засоби підприємства використовувалися найефективніше та найдоцільніше для досягнення поставлених цілей.

Так як одним із способів покращення становища підприємства та підтримки його в конкурентоспроможному стані є правильна та чітка організація контролю за його діяльністю, то існує потреба в визначенні проблем в організації контрольного процесу. Основними проблемами організації контролю на підприємстві є наступні:

–структурна незбалансованість на підприємстві (дослідження науковців показали, що керівники, часто попадають у замкнуте коло: вони не приймають рішень через обмаль часу, причиною чого і є його структурна незбалансованість, що призводить до втрати їх часу і часу підлеглих);

–невдало спроектовані системи контролю, які можуть зробити поведінку працівників орієнтованою задоволення вимог контролю, а не до досягнення

поставлених цілей. Тому контроль повинен бути простим і базуватися на якісних і оригінальних методах.

–встановлення оптимальних пропорцій між попереднім, поточним і заключним видом контролю. Критерієм оптимальності цих пропорцій є мінімізація часу, який витрачено на контроль. Тому, потрібно періодично переоцінювати актуальність застосування кожного з видів контролю.

–недостатній рівень застосування інформаційних систем в процесі здійснення контролю, тому що будь-яка система збору і обробки інформації потребує укладання коштів.

–відсутності положень, що регламентують здійснення контролю та відсутність спеціальних підрозділів, які здійснюють контроль за окремими видами господарських операцій здійснюваних підприємством;

–відсутність організації контролю на робочих місцях.

У зв'язку з вищенаведеним можна зробити висновок, що основними проблемами організації контролю на підприємстві є мінімізація вартості або тривалості контрольних спостережень. Також слід зазначити, що для створення на підприємстві ефективної системи контролю, яка буде відповідати сучасним стандартам інформаційної економіки, необхідний розвиток теоретичних і методологічних основ організації контролю на підприємстві. Для вирішення даних проблем потрібно розробити систему заходів, яка дозволить удосконалити організацію контролю.

Список літератури: 1. *Ярмоленко Н.В.* Проблеми організації контролю на підприємстві. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/economy/2010/145-132-16.pdf> 2. *Сопко В.В.* Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник [Текст] / В.В. Сопко, В.П. Завгородній. / Київський національний економічний ун-т. - К. : КНЕУ, 2004. - 411с. 3. *Бутинець Т.А.* Виявлення відхилень, умов та причин їх виникнення / Т.А. Бутинець // Вісник ЖДТУ / Економічні науки. – 2010. - № 3 (53). - С. 7-12. 4. *Бутинець Т.А.* Внутрішній контроль: елементи організації системи / Т.А. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2009. – Випуск 2 (11). – С. 21-29. 5. *Яровенко Г.М.* Організаційні заходи забезпечення ефективного функціонування внутрішнього контролю підприємств / Г.М. Яровенко // Науковий вісник Державної академії статистики, обліку та аудиту. – 2008. – № 1 (18). – С. 80-87. 6. *Яровенко Г.М.* Сучасна модель організації внутрішнього контролю підприємств / Г.М. Яровенко // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку обліку, контролю та аналізу в умовах глобальних економічних змін», 7-8 жовтня 2010 р. – Полтава :ТОВ «АСМІ», 2010. – С. 462-465.